

KRONIKA**Seminar o globalnih spremembah v gorah Srednje in Jugovzhodne Evrope**

Sofija in Pirin, Bolgarija, 1.–6. 7. 2014

Na začetku meseca julija je na Bolgarski akademiji znanosti (slika 1) potekal znanstveni seminar z naslovom: *Global Change Impact on High Mountains in Central and Southeastern Europe*. Predstavljeni so bili rezultati skupnih raziskovalnih projektov *Global Change and Risk from Natural Hazards in Mountain Resorts: A Case Study from Carpatians, Poland and Pirin Mountain, Bulgaria* med Inštitutom za geografijo Poljske akademije znanosti in Nacionalnim inštitutom za geofiziko, geodezijo in geografijo Bolgarske akademije znanosti, ter *Observation of Global Change in High Mountains: A Case Study from Rila Lakes Area in Bulgaria and Julian Alps in Slovenia* med Nacionalnim inštitutom za geofiziko, geodezijo in geografijo Bolgarske akademije znanosti in Geografskim inštitutom Antona Melika ZRC SAZU.

Na seminarju smo podpisani predstavniki meritve na Triglavskem ledeniku (*The Impact of Present Climate Fluctuations on the Triglav Glacier, Slovenian Julian Alps*) ter snežne plazove v Karavankah (*Monitoring, Modeling and Prediction of Avalanches in the Karavanks*). Poljski kolegi so predstavili recentne geomorfološke procese v Tatrah, meritve suspendiranega gradiva v majhnih porečjih ter potno erozijo kot posledico prekomernega turističnega obiska. Gostitelji pa so predstavili monitoring bolgarskih ledenikov, ter raznovrstne raziskave, ki jih opravljajo v gorovju Rila (med drugim podnebne in limnološke raziskave ter raziskave sprememb rabe tal, turističnega pritiska in ekosistemskih storitev).

Po uvodnem dnevu predavanj smo preostanek tedna (skupaj s poljskimi in bolgarskimi kolegi) izkoristili za strokovno ekskurzijo in terensko raziskovanje gorovja Pirin. Gorovje Pirin se nahaja na jugozahodu države in se razteza na približno 2500 km². Njegovi vrhovi (dva) segajo tudi prek 2900 m (slike 2–4). Osrednji del gorovja (približno 400 km²) pripada Nacionalnemu parku Pirin, katerega začetki segajo v leto 1962, leta 1983 pa je bil vpisan na UNESCO-v seznam svetovne dediščine.

Prvi terenski dan smo začeli s postankom v zdraviliškem mestecu Sandanski, ki dobilo ime po Janu Ivanovu Sandanskem (1872–1915), bolgarskem (in tudi makedonskem) narodnem heroju, kjer najdemo

MATIJA ZORN

Slika 1: Bolgarska akademija znanosti praznuje 145. letnico ustanovitve.

MATIJA ZORN

Slika 2: Najvišji vrh gorovja je Vihren (2914 m), ki je hkrati drugi najvišji vrh Bolgarije in tretji najvišji na Balkanu. Spredaj je bivak Kazana (2445 m), ki je bil v petdesetih letih postavljen kot raziskovalna postaja za preučevanje ledenika Snezhnika, pri katerem imajo bolgarski kolegi meteorološko postajo.

MATIJA ZORN

Slika 3: Udeleženci seminarja pod Vihrenom.

MATIJA ZORN

Slika 4: Gorovje Pirin krasijo številna jezera – Dolgoto jezero, v ozadju pa vrhova Vihren (levo) in Kutelo, ki segata prek 2900 m.

MATIJA ZORN

Slika 5: Kamniti ledenik pod Banderishkim Chukarjem.

številne izvire termalne vode. Ogledali smo si tudi Melnik, najmanjše mesto v Bolgariji, ki kljub svoji majhnosti, saj šteje le slabih štiristo prebivalcev, zaradi zgodovinskih razlogov ohranja status mesta. Mesto je zaščiten kot kulturni spomenik. Poseben vtis so na nas naredile tako imenovane melniške piramide v mladih sedimentnih kamninah, ki se razprostirajo na več kot 50 km² velikem območju. Dan smo zaključili v mestu Gotse Delchev, ki je tako kot Sandanski ime dobil po bolgarskem (in tudi makedonskem) narodnem heroju s konca 19. stoletja.

Naslednji dan smo pot nadaljevali proti naselju Bansko. Vmes smo se ustavili tudi v Dobrinishtu, od koder smo se z žičnico povzpeli do kočice Bezbog (2240 m), od tu pa peš ob vznožju Polezhana (2851 m) do Popovega jezera. Na poti smo lahko opazovali raznolike erozijske in akumulacijske ledeniške oblike: krnice, mutonirano površje, morene, balvane, ledeniška jezera ter številne fosilne kamnite ledenike (angl. *rock glaciers*), ki za kraške slovenske Alpe niso značilni, samo v Pirinskem gorovju pa jih je bližju trideset. Pozno popoldne smo pot nadaljevali v Bansko, ki je bil naše izhodišče v prihodnjih dneh.

Naselje Bansko leži na 925 m nadmorske višine in se je v preteklih letih razvil v pomembno smučarsko središče, ki ponuja kar 75 km smučarskih prog. V preteklih letih so gostili tudi svetovni pokal za ženske v alpskem smučanju. Mesto je privlačno tudi poleti, saj predstavlja dobro izhodišče za pohodništvo in gornišтво po gorovju Pirin. Mi smo se od tu odpravili po dolini potoka Glazne proti koči Vihren (1950 m), kjer smo že na poti lahko opazovali številne morene. Od kočice smo nadaljevali peš proti tretjemu najvišjemu vrhu na Balkanu, Vihrenu (2914 m; slika 2 in 3). Njegovo ovršje je iz marmorja, medtem ko do nadmorske višine približno 2500 m prevladuje magmatsko-metamorfne kamnine, ki tudi sicer prevladujejo v pogorju. Pobočja so strma in večinoma kamnita, porasla s travo ali nizkim grmičevjem, jasno pa so vidni tudi žlebovi, po katerih se pozimi prožijo snežni plazovi. Na severni strani Vihrena najdemo tudi enega od dveh Bolgarskih ledenikov – Snezhniko (slika 2). Ledenik je po velikosti (manjši od 1 ha), legi (v krnici na okrog 2400 m nadmorske višine), nastanku (iz male ledene dobe) in pričetku raziskovanj (od petdesetih let preteklega stoletja) močno primerljiv s slovenskima ledenikoma (več o obeh bolgarskih ledenikih najdete na primer v reviji *Landform Analysis* (11, 2009): http://geoinfo.amu.edu.pl/sgp/LA/LA11/LA11_05.pdf).

Tudi naslednji dan je bila naše izhodišče kočica Vihren, le da smo se podali navzgor po dolini potoka Glazne, najprej do Ribnotega jezera, ter mimo Dalgotega jezera (slika 4) proti Banderishkemu Chukarju (2731 m). V tej z ledeniško erozijo izrazito preoblikovani dolini je tudi več dobro vidnih kamnitih ledenikov (slika 5) ter mutoniranih skalnih gnot.

Zelo zanimivo geomorfološko ekskurzijo po jugozahodni Bolgariji smo sklenili z ogledom zemeljskega plazu pri mestu Simitli, ki se je sprožil nad aktivnim rudnikom in ogroža njegovo delovanje, kot tudi številne prebivalce, ki živijo ob njegovem vznožju. Sledil je še ogled univerzitetnega mesta Blagoevgrad ter povratek v Sofijo.

Manca Volk Bahun, Mateja Ferik, Matija Zorn

Tematska delavnica IALE Europe 2014

Lizbona, Portugalska, 4.–5. 7. 2014

V začetku julija je v Lizboni, kjer ob obali Atlantskega oceana v urbanem območju živi približno tri milijone prebivalcev, potekala prva delavnica na temo členitve pokrajine z naslovom *Napredek v prostorskih tipologijah: Kako udejanjiti zamisli? (Advances in Spatial Typologies: How to move from concepts to practice?)*. Povod za to je bil eden izmed predhodnih srečanj evropske skupine Mednarodne zveze za pokrajinsko ekologijo (*International Association for Landscape Ecology Europe – IALE Europe*), kjer so izpostavili potrebo po strokovnem srečanju, kjer bi se zbralo manjše število udeležencev, ki se ukvarjajo z zelo podobno tematiko, ter izmenjalo poglede, znanje ter izkušnje.

Delavnico, ki jo je priredila IALE Europe (<http://www.iale-europe.eu>) z veliko pomočjo portugalskih kolegov, je bila uspešno izvedena v dveh dneh v eni izmed stavb Tehniškega inštituta (*Instituto Superior Técnico*), ki je bil ustanovljen leta 1911. Delavnice se je udeležilo 63 raziskovalcev iz 16 držav. Glavni

poudarek delavnice je bil izboljšati prenos znanstvenih raziskav v prakso, zato je bila poleg prispevkov udeležencev organizirana tudi okrogla miza, na katero so poleg raziskovalcev prišli tudi predstavniki lokalnih oblasti (Lilía Fidalgo, Maria Luisa Paracchini, Teresa Avelar, Rui Pereira, Paulo Pais, Lurdes Carvalho). Poleg tega je bil namen tudi soočenje raznih novosti na metodološkem področju.

Plenarni predavateljci sta bili Maria Luisa Paracchini (Skupno raziskovalno središče, ang. *Joint Research Center*), Sophie Wolfrum (Univerza v Münchnu) in Bas Pedroli (Alterra Wageningen). Prva je podrobno predstavila pomen ekosistemskih storitev ter opozorila, da so pokrajinske členitve dobrodošle kot osnova za različna vrednotenja. Wolfrumova je spregovorila o urbanizmu, Pedroli pa je prikazal številne klasifikacije Evrope ter nakazal načrte za prihodnje delo, ki vključuje tudi posodobitev evropske pokrajinske klasifikacije na temelju Meeusovega zemljevida vseevropskih pokrajinskih tipov (1995) ter zemljevida evropske pokrajinske klasifikacije (Mücher s sodelavci 2003; 2006; 2009). Po predavanjih se je razvnela živahna razprava o uporabljenih podatkih, metodah in podobnem.

Udeleženci so svoje prispevke predstavili v treh vzporednih sekcijah, zato ni bilo mogoče prisluhniti vsem prispevkom. Ti so bili zelo raznoliki in so obravnavali teme, kot so: uporaba prostorskih mer (*spatial metrics*), klasifikacija urbanih, podeželskih in suburbanih območij, uporaba statističnih in drugih metod v klasifikaciji pokrajine, razne druge oblike modeliranja, vrednotenje pokrajine in njenih elementov, kakovost življenja v mestnih območjih in drugo. Tudi prostorsko gledano so bila predavanja zelo pestra, saj so bile denimo predstavljene klasifikacije držav ali pa manjših območij iz Litve, Švice, Slovenije, Portugalske, Slovaške in drugod.

Izpostaviti je treba, da so na delavnici uporabljali predvsem izraz *typology*. Glede na videne predstavitve so udeleženci prav zares obravnavali splošne tipizacije/tipologije pokrajine, precej pa jih je bilo narejenih z določenim namenom (na primer kategorizacije gozdov, podeželja, mestnih območij). Torej se pod angleškim izrazom *typology* oziroma tipizacija/tipologija, kot je mogoče zaslediti v slovenski literaturi, skriva precej členitev pokrajine, ki imajo različne namene. Definicijo izraza *typology* (tipizacije/tipologije) so zapisali na spletnih straneh delavnice takole: »*Defining spatial typologies typically involves the isolation of similarities from reality and clustering into a limited set of manageable spatial categories, which should be able to describe patterns of spatial variance*«, kar pomeni, da prostorska tipizacija/tipologija izpostavlja podobnost resničnega sveta oziroma jo skuša izločiti iz resničnega stanja ter jo klasificirati v določeno (še obvladljivo) število prostorskih kategorij, ki morajo ustrezno opisati oziroma zaobjeti vzorce prostorske variabilnosti. Ob tem so zapisali: »... *Even though there is significant body of literature related to conceptual issues, the challenges arising from the definition of spatial typologies are multiple and diverse* ...«, kar pomeni, da je kljub velikemu številu prispevkov v literaturi, ki obravnavajo same koncepte, še vedno veliko različnih izzivov, ki so povezani z definicijo prostorske tipizacije/tipologije.

Ob koncu delavnice je bilo jasno izpostavljeno, da so k prireditvi tovrstnih dogodkov vabljeni predstavniki vseh evropskih držav, tudi tistih, kjer združenje IALE (še) nima svojih članov. IALE *Europe* je bil sicer ustanovljen šele pred kratkim – leta 2009 v Salzburgu, kjer je potekala Evropska konferenca Mednarodne zveze za pokrajinsko ekologijo (glej poročilo konference v Geografskem vestniku 81-2, str. 147). Glavni namen ustanovitve je bil zagotovitev oziroma podpora poenotenim raziskovalnim pristopom znotraj pokrajinske ekologije na evropski ravni. Glavni cilji organizacije so tako:

- spodbujati raziskave, izobraževanje in praktično delo na področju pokrajinske ekologije,
- prispevati k poznavanju družbe o zapletenih povezavah med naravnimi in kulturnimi elementi evropskih pokrajin,
- sodelovati z obstoječimi nacionalnimi združenji in krovno organizacijo (IALE, <http://www.landscape-ecology.org/>) ter spodbujati dejavnosti, ki so povezane z evropskimi pokrajinami,
- nuditi podporo vsem, ki nimajo vzpostavljene nacionalne povezave in se ukvarjajo s preučevanjem pokrajine ter bi se želeli vključiti tudi na mednarodno raven.

Cilje želijo uresničevati tudi s povezovanjem z evropskimi institucijami ter raznimi deležniki, ki odločajo o oblikovanju evropske politike in razvoja.

ROK CIGLIČ

Slika 1: Lizbona je slikovito mesto ob izlivu reke Tejo v Atlantski ocean.

ROK CIGLIČ

Slika 2: Osrednja stavba Tehniškega inštituta v Lizboni (Instituto Superior Técnico).

Glede na zastavljene cilje ter pokrajinsko raznolikost Slovenije, za katero radi pravimo, da je kot naravni laboratorij, bi bilo smiselno kakšno delavnico na temo pokrajin in njihovega preučevanja organizirati tudi na naših tleh. S tem bi imeli tudi več priložnosti predstaviti naše pokrajine in naše delo. Na prvi delavnici sem bil podpisani edini predstavnik iz Slovenije. V prispevku s soavtorjema Dragom Perkom in Maurom Hrvatinom (vsi Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU) sem predstavil nekaj izkušenj na področju uporabe kvantitativnih metod v pokrajinski klasifikaciji Slovenije (*Quantitative methods and landscape classification: Slovenian examples*). Vsi povzetki ter nekatere predstavitve so dostopni na spletni strani delavnice: <http://ialeworkshop2014.tecnico.ulisboa.pt/>.

Ob koncu pa velja opozoriti na 9. svetovni kongres IALE, ki bo prihodnje leto v Portlandu v Združenih državah Amerike med 5. in 10. julijem.

Rok Ciglič

Raziskovalne igralnice na ZRC SAZU

Ljubljana, 8. in 15. 7. 2014

Poleti 2014 so bile na Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU) že desetič organizirane in uspešno izvedene raziskovalne igralnice oziroma delavnice za otroke, stare od 7 do 14 let. V preteklih letih se je potrdila domneva, da se želijo otroci skozi igro predvsem sprostiti, medsebojno spoznavati in družiti, vsekakor pa tudi kaj novega videti in naučiti. Zato so bile tudi v letošnjem letu organizirane raznovrstne tematske igralnice, ki so jih vodili člani posameznih raziskovalnih inštitutov ZRC SAZU, kakor tudi druge organizacije s svojimi sodelavci. V sako leto jih oblikuje in koordinira Center za predstavitvene dejavnosti ZRC SAZU pod vodstvom Brede Čebulj Sajko. Delavnice so potekale tri tedne in so bile razdeljene na poljudno-znanstvene vsebine za mešano skupino otrok. Vsak od sodelujočih inštitutov in drugih organizacij je organiziral svoj tematski dan.

NINA JUVAN

Slika 1: Orientacija in iskanje stojišča s pomočjo kartografskega gradiva.

LUCIJA LAPUH

Slika 2: Zalet »deročega vodnega toka«.

LUCIJA LAPUH

Slika 3: »Vodni tok« zadene ob »trdno kammino«.

Na Geografskem inštitutu Antona Melika smo se odločili, da v letošnjem letu pripravimo igralnico ob reki Iški v Iški vasi. Naš cilj je bil odkrivanje in ugotavljanje posebnosti rečnega toka in njegovo delovanje v zgornjem, srednjem ter spodnjem toku reke. Geografski dan smo poimenovali »Z Okljukcem po in ob reki Iški«, saj smo za terensko delo izbrali omenjeno reko. Ob in v njej smo izvajali tematske igre, terenske meritve, izpolnjevali delovne liste in prepoznavali spremembe njene struge. Otroke smo želeli seznaniti z geografskim raziskovalnim delom in naravnogeografskimi značilnostmi delovanja tekočih voda ter njihovih posledic na naravo in bližnja naselja. S pomočjo kartografskega gradiva, osnov orientacije, zgodovinskih virov in tematskih iger smo otroke seznanili z delovanjem vode v naravi.

Pri pripravi in izvedbi smo sodelovali Mateja Šmid Hribar in Nina Juvan pri prvem, Jernej Tiran in Lucija Lapuh pri drugem ter podpisani pri obeh geografskih dnevih. Oba dneva smo pripravili na isto temo, zaradi vremenskih razmer pa smo igralnici nekoliko prilagodili.

Prva geografska igralnica je bila namenjena mešani skupini otrok, starih od 7 do 13 let. Po osnovni predstavitvi smo se iz dvorane Zemljepisnega muzeja odpravili na avtobus številka 19I, s katerim smo se odpeljali do končne postaje v Iški vasi. V neposredni bližini sta hidrološka postaja in most čez Iško, kjer je bila naša prva raziskovalna točka. Pri vodomerni postaji smo otroke seznanili z zanimivostmi Iške, merjenjem njenega toka in spremljanjem nekaterih vremenskih značilnosti. Hudourniški značaj reke so otroci spoznali na dveh fotografijah informativne table Učne poti ob reki Iški – »Okljuk«, ki prikazujeta vodostaj reke v sušnem obdobju in v času obilnejših padavin. Nato smo se spustili pod bližnji cestni most, ki nam je nudil dobro zavetje pred padavinami. Tam smo pripravili opremo in potrebščine za raziskovalno delo ter igranje. S pomočjo zemljevidov različnih meril ter digitalnih ortofoto posnetkov smo se orientirali in se seznanili s širšo okolico našega stojišča (slika 1). Nato smo se pripravili na tematsko igro o odnašanju in odlaganju rečnega gradiva, ki smo jo izvedli na tamkajšnjem prodnem nanosu. Otroci so se razdelili v skupine po tri in prevzeli vlogo vodnega toka oziroma rečnega gradiva. Tri skupine so se »sprehodile« v smeri toka do ostalih otrok, ki so predstavljali gradivo in jih »odnesli« s seboj ter jih na koncu poti »odložili« na »vršaju« tako, da so se usedli na tla. Ta igra je bila uvod v naslednjo, bolj dinamično igro o rečnih okljukih. Na prodnem obrežju smo postavili nahrbtnike tako, da so predstavljali skalne ovire vijugaste struge, udeleženci pa smo morali trikrat kar najhitreje preteči postavljeno pot. Rezultat je bilo spodkopavanje in odnašanje gradiva, predvsem na zavojih. Med počitkom smo si ogledali posledice naše »dirke« in se pogovorili o moči delovanja vodnega toka. Tako je bilo otrokom lažje razložiti lastnosti in pomen maskote Učne poti ob Iški z imenom Okljukec, ki s svojo podobo in barvo predstavlja značilnosti reke Iške. Po uvodnih igrah je bil čas za raziskovalno delo. Vsak udeleženec je prejel delovni list, na katerega je moral zapisati raziskovalne podatke. Poleg imena raziskovalca, datuma, ure, temperature zraka ter imena lokacije, so nas zanimale povprečna hitrost, globina in temperatura reke na naši raziskovalni točki. Naloge smo si med seboj razdelili, pametni telefoni pa so omogočili hitrejšo preračunavanje podatkov. Po opravljenem raziskovalnem delu smo si vzeli čas za malico, nato pa se odpravili po gozdni poti gorvodno do druge raziskovalne točke.

Po dobrih dvajsetih minutah hoje smo se ustavili na velikem prodnem rečnem nanosu pod slikovitim večstopenjskim jezom. Za uvod smo odigrali igro reka–breg, kjer smo na povelje sonožno skakali čez črto, ki je predstavljala mejo med reko in njenim bregom. Sledila je priprava na tematsko igro o delovanju in moči vodnega toka. Prva skupina otrok se je povezala med seboj tako, da je predstavljala trdno kamnino, druga pa deročo vodo, ki je želela načeti/premakniti/uničiti to oviro (sliki 2 in 3). Po vsakem neuspešnem naletu druge skupine smo v mislih zavrteli obdobje 50 let ter enega sodelujočega iz prve skupine prestavili v drugo. Močno načeta »skala« je popustila šele v petem poskusu, kar je pomenilo 250 letno dobo. S tem smo želeli ponazoriti počasne, a stalne in dolgotrajne procese ter posledice delovanja tekoče vode.

Potem je bil zopet čas za raziskovalno delo in izpolnjevanje delovnega lista. Vprašanja in način dela so bili enaki, le dobljeni rezultati so se nekoliko razlikovali, še posebej hitrost vode, ki je bila na drugi točki bistveno višja. Za zaključek smo si pogledali zadnjo prilogo delovnih listov, kjer je bil odtisnjen zemljevid dela Franciscejskega katastra iz sredine 19. stoletja, ki je prikazoval območje našega preučevanja

in poti. Na zemljevidu je bila dodatno označena današnja struga in hiše v Iški vasi. Želeli smo spoznati spremembe oblike rečne struge v daljšem časovnem obdobju. Za lažjo predstavo so otroci pobarvali nekdanji ter današnji potek rečne struge in ugotovili da veliko število današnjih hiš stoji prav na območju nekdanje struge. Ker nam je ostalo še nekaj minut, smo se preizkusili v natančnosti metanja kamenja v izbran cilj, nato pa smo se odpravili proti avtobusnemu postajališču.

Drugo geografsko igralnico smo izvedli teden dni kasneje, pri čemer je bila skupina nekoliko mlajša. Pot je bila enaka prvi, le nekoliko smo jo morali prilagoditi vremenskim razmeram.

Primož Gašperič

Srečanje v okviru projekta »Povezovanje hidro-geomorfoloških raziskav v Evropi«

Wageningen, Nizozemska, 24.–26. 8. 2018

Konec avgusta 2014 je v Wageningenu na Nizozemskem potekalo drugo srečanje v okviru projekta *Connecting European Connectivity Research*, ki je financiran v okviru evropskega sodelovanja COST (*European Cooperation in Science and Technology*). V projektu trenutno sodeluje 33 držav, odprt je pa tudi za preostale Evropske države. Projekt koordinira Univerza v Wageningnu (slika 1), kot slovenski predstavnik pa sodeluje Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. Namenjen projekta je povezovanje raziskovalnih ustanov in raziskovalcev, ki se ukvarjajo s preučevanjem erozijsko-denucijskih in hidroloških procesov ter vplivom le-teh na dolvodne okoljske razmere kot sta na primer kakovost vode ali zagotavljanje povezanih ekosistemskih storitev. Osnovni cilj projekta je združiti znanje in smernice s področij hidrologije, pedologije, geomorfologije in ekologije ter jih prenesti iz teoretične znanstvene ravni na uporabno, aplikativno raven, ki bo pripomogla k celostnemu upravljanju s porečji. Aktivnosti na projektu so razdeljene v pet skupin: (1) teoretske podlage (*theory development*), (2) meritve (*measuring approaches*), (3) modeliranje (*modelling connectivity*), (4) uporabni podatki (*usable indices for*

Slika 1: Projekt koordinira Univerza v Wageningnu na Nizozemskem.

MATEJA PERK

Slika 2: Na ekskurziji smo spoznali pedološke značilnosti okolice Wageningna – šotna prst.

MATTJA ZORN

Slika 3: Ren so Nizozemci razdelili na tri krake: Waal, Nederrijn (ob katerem leži Wageningen in teče proti pristanišču v Rotterdamu) ter IJssel.

connectivity), (5) prehod iz raziskav k trajnostnemu upravljanju s prostorom in vodami (*transition of connectivity research towards sustainable land and water management*).

Na srečanju, katerega se je udeležilo blizu sto strokovnjakov z omenjenih področij iz skoraj celotne Evrope in širše, so vodje vseh petih skupin predstavili namene in cilje ter načrtovan potek aktivnosti znotraj skupin. Z več vabljenimi predavanji (ta so dostopna na spletni povezavi: <http://connecteur.info/wageningen-meeting/wageningen-keynotes/>) in številnimi predstavitvami posterjev (večina je dostopnih na spletni povezavi: <http://connecteur.info/wageningen-meeting/posters-wageningen-meeting/>) pa so bili predstavljeni dosedanja rezultati raziskav. Podpisana sva predstavila meritve erozijskih procesov v porečju Dragonje (več v Geografiji Slovenije 18 (2008); <http://giam2.zrc-sazu.si/sites/default/files/9789612540999.pdf>). V okviru srečanja je bila organizirana tudi ekskurzija po širši okolici Wageningna o ledeniških reliefnih oblikah, pedoloških posebnostih (slika 2) ter antropogenih posegih v rečni sistem Rena (slika 3). Predstavili so tudi pretekle primere dobrih praks, ko so hidrološko in geomorfološko znanje ter izkušnje prek različnih projektov uspešno uporabili v prostorskem načrtovanju (na primer projekt *Room for the River Programme* (<http://www.ruimtevoorderivier.nl/english/room-for-the-river-programme/>) ter številni EU projekti izvedeni v porečju Rena). Vzporedno je potekal tudi sestanek članov upravnega odbora (*Management Committee*), katerega člana sva tudi podpisana. Na sestanku je bilo sprejeto poročilo o aktivnostih in finančno poročilo za prvo projektno leto (2014) ter potrjen plan dela in finančni načrt za prihodnje projektno leto (2015). Med drugim je bilo potrjeno štipendiranje mlajših raziskovalcev za obiske tujih raziskovalnih ustanov, zato ste vabljeni vsi, ki bi vas to zanimalo, da obiščete spletno stran projekta: <http://connecteur.info/>.

Mateja Ferk, Matija Zorn

Sestanek v okviru projekta »MOTivacijski potencial ekosistemskih storitev in alternativni načini za izražanje vrednosti BIOTske raznovrstnosti – BIOMOT«

Lepena, 22.–26. 9. 2014

Slika: Sestanek je potekal v motivacijskem okolju Pristave Lepena z biotsko pestro okolico.

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti je gostil redni sestanek projektne skupine BIOMOT, ki poteka v okviru 7. okvirnega programa Evropske unije. V projekt je vključenih osem raziskovalnih ustanov iz sedmih evropskih državah, ki združuje skupino ekonomistov, strokovnjakov za upravljanje, biologov, geografov, psihologov in filozofov.

Ljudje v Evropi priznavajo, da je narava pomembna za njih osebno in za družbo na sploh. Ekonomisti so dokazali, da ima biotska raznovrstnost tudi ekonomsko vrednost. Kljub veliki vrednosti, se zdi, da politiki in splošna javnost v Evropi ne delujejo v korist narave.

V projektu potekajo empirične raziskave v sedmih evropskih državah, s poudarkom na motivacijskih zmogljivostih ekonomskega vrednotenja metod, vrstah motivacije za varovanje narave, ki so temelj uspešnega ukrepanja politik za biotske raznovrstnost na različnih ravneh in motivih, ki spodbujajo državljanje, podjetja in politike, da sprejemajo ukrepe za varovanje narave.

V okviru prvega delovnega paketa smo se na sestanku pripravljali na izvedbo anket med ekonomisti o krepitvi vrednotenja biotske raznovrstnosti in njene sposobnosti motivacije, v drugem in tretjem delovnem paketu smo analizirali opravljene ankete in intervjuje o vrednostih biotske raznovrstnosti v uspešnem upravljanju z njo in vrednostih biotske raznovrstnosti pri motiviranju javnosti, podjetij in mnenjskih voditeljev za njeno ohranjanje. V četrtem delovnem paketu pa smo se ukvarjali s povezovanjem rezultatov in gradili teorijo motivacije pri ukrepanju za biotsko raznovrstnost.

Dvainsvajset udeležencev si je ob robu delovnega sestanka ogledalo biotsko pestro Slovenijo od Postojnske jame, prek Goriških Brd pa vse do doline Soče.

Aleš Smrekar, Katarina Polajnar Horvat

Tehnologija in družbena utopija, Interdisciplinarna analiza razumevanja tehnološkega razvoja: 2. posvet mladih raziskovalcev ZRC SAZU

Nova Gorica, 26.–27. 9. 2014

26. in 27. septembra 2014 je v stavbi Mestni občine Nova Gorica potekal Drugi posvet mladih raziskovalcev ZRC SAZU. Udeležilo se ga je deset mladih raziskovalcev s štirih inštitutov ZRC SAZU (Geografskega inštituta Antona Melika, Zgodovinskega inštituta Milka Kosa, Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta in Sekcije za interdisciplinarno raziskovanje), ki so predstavili svoje raziskovalno delo.

Ideja o posvetu je nastala samoiniciativno pri mladih raziskovalcih, zaposlenih na ZRC SAZU. Željni medinštitutskega sodelovanja ter izmenjave izkušenj, smo občasno druženje ob kavi nadgradili s strokovnim posvetom, ki smo ga prvič organizirali leta 2013 v raziskovalni postaji ZRC SAZU v Petanjcih z naslovom »Kako misliti prostor v kontekstu transformacije časa? Interdisciplinarna analiza koncepta prostora«.

Rdeča nit letošnjega posveta je bila tehnologija, natančneje njeno razumevanje, razvoj in njen vpliv na družbene spremembe. Prvi dan smo začeli z ogledom prostorov raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici. Nato smo se odpravili v dvorano Mestne občine Nova Gorica, kjer nas je najprej pozdravil in nagovoril direktor ZRC SAZU Oto Luthar ter izrazil navdušenje nad idejo o posvetu. Sledile so dvajsetminutne predstavitve udeležencev, razdeljene v tri sklope. Ta del posveta smo sklenili z razpravo in evalvacijo ter že razmišljali o organizaciji prihodnjega. Program smo nadaljevali z ogledom fresk Slavka Pengova v Zeleni dvorani Mestne občine, ki sta jih predstavili Katarina Mohar in Alenka di Battista z Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta. Zvečer smo se sprehodili do sosednje italijanske Gorice in uživali v kulinaričnih dobrotah z vsega sveta na množični prireditvi *Gusti di frontiera* (Obmejni okusi).

Drugi dan smo pod strokovnim vodstvom mlade raziskovalke in domačinke Alenke di Battista spoznavali obe Gorici. Spoznali smo razvoj Nove Gorice – mladega mesta, ki je zaradi novonastale meje zraslo po drugi svetovni vojni in se ponaša z značilno moderno arhitekturo takratnega časa, nastalo na

LUCIJA LAPUH

Slika 1: Uvodni nagovor direktorja ZRC SAZU Ota Lutharja.

MATJAŽ GERŠIČ

Slika 2: Mladi raziskovalci pri samostanu Kostanjevica z italijansko Gorico v ozadju.

podlagi urbanistično-arhitekturne zasnove Edvarda Ravnikarja. Sprehodili smo se tudi do Frančiškanskega samostana Kostanjevica, od koder je lep razgled tako na italijansko kot slovensko stran. Posvet smo v sproščenem vzdušju sklenili na ulicah italijanske Gorice.

Povzetki prispevkov so objavljeni v zborniku, ki je dostopen v knjižnicah sodelujočih inštitutov in v Narodni univerzitetni knjižnici. Z Geografskega inštituta Antona Melika smo se simpozija udeležili Matjaž Geršič, Peter Kumer, Lucija Lapuh, Daniela Ribeiro in Jernej Tiran.

Lucija Lapuh, Daniela Ribeiro, Jernej Tiran